

MASARYKOVA UNIVERZITA

Téma: BREXIT

Seminární práce

Brno 2018

Předmět:

PdF: OVp113 Mezinárodní vztahy-seminář

Vypracoval:

Bc. Martin Jelínek

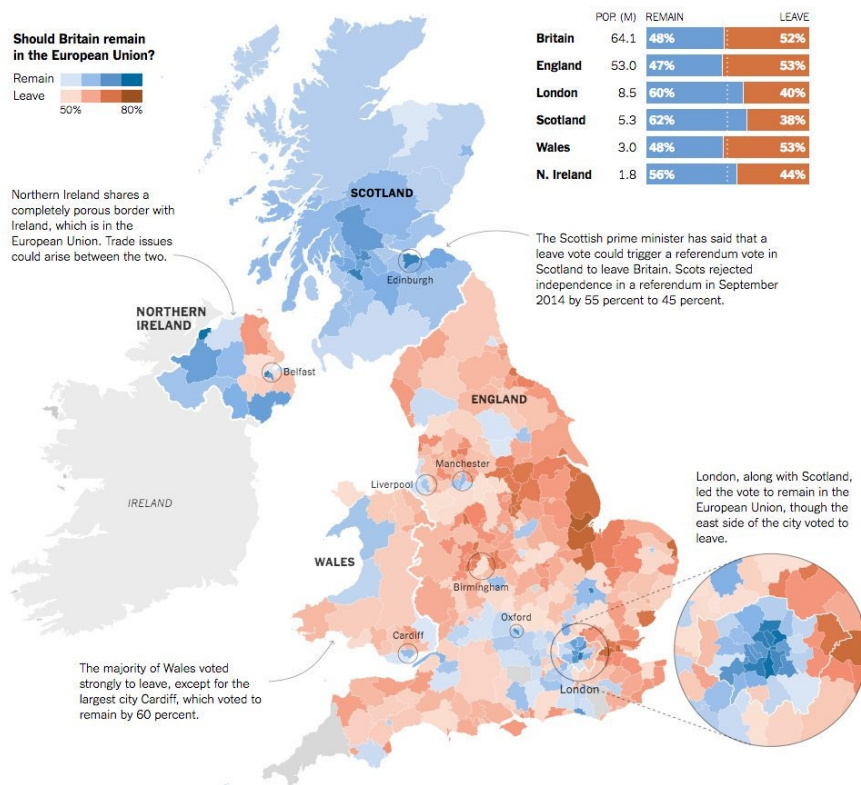
Úvod

Jak to vlastně celé začalo? Mluví se o souhře spousty faktorů, které se sloučili dohromady. Jedním z nich je historické postavení Velké Británie jako suverénní mocnosti, která se najednou ocitla v Evropské unii, do které více investovala, než z ní dostávala. Propaganda brexitu mluvila dokonce až o 350 milionech liber týdně, které členství UK v EU stojí. Dalším tématem byla migrace, přičemž i toto téma je napojeno na EU, protože UK díky ní neměla migrační politiku ve svých rukou a díky EU nemohla ovlivnit příliv migrantů do své země, což se spoustě obyvatel nezamlouvá.

Výraznou roli hráli samozřejmě i politici. Tu největší nejspíše David Cameron, který v roce 2015 vyhrává volby a prohlašuje, že dá občanům možnost rozhodnout v referendu, zda brexit chtějí, či ne i přesto, že on sám je proti brexitu. Krom něj výraznou roli sehráli i ministr spravedlnosti Michael Gove, který se podílel na přípravě manifestu kampaně za „Vote leave“ a diskutoval s voliči v televizních debatách, Boris Johnson zase křížoval Británii v bitevním autobuse a přesvědčoval davy po celé zemi pro volbu brexitu. (NETRVALOVÁ, Sabina. *Co rozhodlo britské referendum? Penzisté, migrace i selhání labouristů* [online].)

1. Referendum

Referendum proběhlo 23.května 2016. Účast byla obrovská a to 72% voličů, což svědčí o tom jak velký o to byl zájem mezi obyvateli UK. Výsledek byl velmi těsný a někteří novináři jej v titulcích přirovnávali ke statistické chybě, kdy rozhodlo cca 600 tisíc hlasů. 51,9% hlasovalo pro volbu „leave“ tedy odchod z EU. Referendum bylo však jen „de iure“ tedy mělo jen poradní váhu a muselo projít složitým schvalováním. Podle rozhodnutí britského nejvyššího soudu musel o vystoupení z Evropské unie rozhodnout britský parlament. Poté musela Británie požádat Evropskou unii na základě článku 50 Lisabonské smlouvy, která předpokládá maximálně dvouletou lhůtu pro dojednání podmínek a ukončení členství. Proces schvalování trval do 29. března 2017 kdy byla aktivována dvouletá lhůta odchodu. Okamžik odchodu byl stanoven na 29. března 2019. (WIRNITZER, Jan a Michal BĚLKA. *Británie jako první země opustí EU. Pro odchod bylo 51,9 % voličů* [online].)

Obr. 1 – Výsledná mapa brexitu, zdroj: <https://twitter.com/nytimes/status/746225481490436096/photo/1>

Na obr. 1 můžeme vidět rozložení voličů pro a proti brexitu. Z mapy plyne, že pro setrvání v EU byli hlavně voliči ze Skotska, Severního Irska a Londýna, zatímco zbytek UK byl spíše pro odchod z EU. Z mapy výsledků lze ještě vidět, že průmyslové části měst Liverpool a Manchester byly také pro setrvání v EU, zbytek města však ne, nebo že univerzitní města Oxford a Cambridge byla také pro setrvání v EU.

2. Ovlivnění ekonomiky

Zatím nelze úplně odhadnout jaké dopady odchod na ekonomiku UK bude brexit mít. Zatím se však nepotvrzují nejčernější scénáře o rychlém propadu kurzu libry. Kurz se dokonce po roce a půl skoro vrátil zpět na původní hodnotu. Problém je však odchod velkých firem, které přesouvají své sídlo do jiných zemí EU. Z velkých firem již v roce 2017 ohlásily odchod firmy – EasyJet (letecký dopravce), Diageo (výrobce alkoholických nápojů), Goldman Sachs (poradenská společnost), Deutsche Bank (banka) a Barclays (banka). Jen těchto pět firem zaměstnávalo v UK skoro 300 000 zaměstnanců a mělo roční obrat přesahující 100 miliard dolarů.

Ještě větším problémem mohou být společnosti, které teprve odchod zvažují. Jsou mezi nimi i takový giganti jako například Airbus a BMW, kteří dohromady zaměstnávají přes 200 000 zaměstnanců s ročním obratem přesahujícím 150 miliard dolarů. Až čas nám však ukáže, zda tyto společnosti opravdu odejdou, či se k nim další přidají, a nebo se rozhodnou setrvat.

3. Brexit s dohodou, nebo bez dohody?

Původně nebylo vůbec předpokládáno, že by k něčemu takovému jako je brexit bez dohody mohlo dojít a spíše se napjatě čekalo jaké podmínky budou dohodnuty a pro koho budou výhodnější. V srpnu roku 2018 se však začíná jevit varianta odchodu UK z EU bez dohody jako čím dál tím pravděpodobnější varianta.

Pokud by na tuto variantu došlo tak není zatím zcela jisté jak by vztahy mezi EU a UK fungovaly. Například ekonom Kryštof Kruliš připodobňuje možnou budoucí podobu vztahů ke vztahu EU a USA, kdy taky není žádná dohoda uzavřena a obchodní práva jsou řízena v režimu pravidel Světové obchodní organizace.

Nicméně tím, jak se čas na dohodnutí možné dohody krátí, tak se začíná na tuto variantu připravovat jak UK, tak i některé státy EU. Například Francie a Německo se na tuto variantu připravují a hledají opatření pro co nejjednoduší oddělení UK od EU hlavně co se týče budoucích hranic těchto států.

Britská vláda v čele s ministrem Dominicem Raabem na konci srpna připravila první várku dokumentů, které mají za úkol připravit Británii na možný odchod bez dohody. K tomu vydala i doporučení pro firmy, aby najali pracovníky navíc, kteří jim pomůžou s vyšší byrokratickou zátěží, která se při odchodu z EU očekává. (KUBÁTKOVÁ, Eliška. *Brexit bez dohody: Tragédie, nebo scénář, který lze přežít? Klíčové otázky ohledně neřízeného odchodu Britů z EU* [online]).

4. Poslední novinky z října a začátku listopadu 2018

Původně se uváděl říjen jako měsíc do kdy by měla být dohoda uzavřena, přičemž pokud ne tak by se přistoupilo k připravování odloučení bez dohody. Na začátku října ještě vše vypadalo dost pozitivně, až 14. října došlo ke zlomu, kdy se vyjednávání zasekla na otázce hranic se Severním Irskem. Aktuálně, tedy v listopadu 2018 je situace stále stejná a čeká se na dohodu skrz hranice se Severním Irskem, kdy většina politiků EU je stále optimistická a věří, že do konce měsíce k dohodě dojde.

Jsou však politici, kteří jsou proti této dohodě a považují ji za zbytečnou, například ministr zahraničí UK Boris Johnson v BBC prohlásil, že „žádná dohoda je naprosto ok“. Premiérka Theresa Mayová prohlásila, že „žádná dohoda je lepší než špatná dohoda“. Velký rozruch vyvolalo prohlášení starosty Londýna Sadiq Khana, který volal po novém referendu. Toto je však dle odborníků zcela nemožné a odpojení UK od EU již nejde zastavit. (OPATRŇÝ, Aleš. *TERITORIÁLNÍ SEMINÁŘ „VELKÁ BRITÁNIE A BREXIT“: WTO varianta* [online]).

Závěr

Je jen velmi těžké odhadovat další vývoj. Ve většině případů se do těchto odhadů nepouští ani odborníci. Když už však některý z nich vydá nějaké prohlášení tak je většinou velmi

obecné jako například názory, že brexit nepomůže nikomu, či že brexit ublíží jak EU, tak UK, ale UK více. Zásadní však bude zcela jistě fakt, zda se podaří dosáhnout dohody, či dojde na variantu brexitu bez dohody.

Zdroje

NETRVALOVÁ, Sabina. *Co rozhodlo britské referendum? Penzisté, migrace i selhání labouristů* [online]. 25.6.2016 [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/uspech-vote-leave-a-priciny-brexitu-d6g-/zahranicni.aspx?c=A160624_184309_zahranicni_san

KUBÁTKOVÁ, Eliška. *Brexit bez dohody: Tragédie, nebo scénář, který lze přežít? Klíčové otázky ohledně neřízeného odchodu Britů z EU* [online]. 29.8.2018 [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: <https://www.info.cz/evropska-unie/brexit-bez-dohody-tragedie-nebo-scenar-ktery-lze-prezit-klicove-otazky-ohledne-nerizeneho-odchodu-britu-z-eu-35816.html>

OPATRNÝ, Aleš. *TERITORIÁLNÍ SEMINÁŘ „VELKÁ BRITÁNIE A BREXIT“: WTO varianta* [online]. [cit. 2018-11-13]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/file/2342558/Opatrny_Brexit.pdf

WIRNITZER, Jan a Michal BĚLKA. *Británie jako první země opustí EU. Pro odchod bylo 51,9 % voličů* [online]. 23.6.2016 [cit. 2018-11-12]. Dostupné z: https://zpravy.idnes.cz/brexit-vysledky-referenda-o-odchodu-z-eu-britanie-unie-ppy-/zahranicni.aspx?c=A160623_220609_zahranicni_jw